

100 letnica vevških papirnic

Kratka zgodovina papirja — Razveseljiv zaporedak našega domačega podjetja

Ljubljana, 7. avgusta.

Papir spada nedvomno med najvažnejše življenjske potrebsčine. Morda se bo zdelela ta trditev komu pretirana, toda vsakdanje življenje nas utegne kmalu prepričati, da ni prav nič pretirana. Papir je že star. Kakor mnoge druge pridobitve človeštva, je tudi papir kitajskoga izvora. Tsai-Lun je bil oni znaten Kitajec, ki je lahko postregel že leta 105 kitajskemu cesarju s papirjem, izdelanim iz rastlinskih vlaken. Tudi znateni Konfucijevi izreki so bili ovekovečeni na papirju. Nekateri raziskovalci zatrjujejo celo, da so izdelovali Kitajci že v drugem stoletju papir iz starih cunji. Ob razvoju in raznemu trgovinskim odnosom z zapadnimi deželami so se seznanili s papirjem tudi Arabci, ki so ga zaneseli naprej v Evropo. Najstarejša zgodovinska listina, hranjena na papirju, je iz leta 1109. Napisana je bila v pisarni normanskih kraljev na Siciliji in grščini in arabsčini. Izdelovanje papirja se je po arabskem posredovanju pričelo širiti tudi v Evropi. Tako je nastala še pred letom 1200 po reki Reno v Bolgariji prva evropska papirnica. Konec 13. stoletja pa je bilo v Fabrianu že okoli 40 papirnic, pa tudi v Carigradu, Aleksandriji, Flandriji in Nemčiji, kjer najdemo že razmeroma zgodaj prve sledove, ki pričajo o izdelovanju papirja. Leta 1356 so bili v Leesendorfu in leta 1380 v Baslu posebni specializirani delavci, zaposleni pri proizvodnji papirja. Leta 1389 pa so uredili italijanski specializirani papirniški delavci prvi papirni mlin v Nürnbergu.

Sledile so tudi druge države. Tako imamo v Franciji prve početke proizvodnje papirja že leta 1248; v Angliji je pričela obravnavati prva papirnica leta 1450, nekako ob istem času tudi na Nizozemskem, okoli leta 1690 pa v Severni Ameriki.

Nov razmaz tiska v 15. stoletju je zelo pospešil proizvodnjo papirja, ki je bil uvrščen med najbolj važne in koristne kulture in civilizacijske dobrine. Z načrščičim razvojem tiskarništvu se je množila tudi potreba po povečani proizvodnji papirja. Odimevi tega razvoja se čutijo tudi na naših tleh. Prvi papir, ki ga uporabljajo v naših krajih, je bil nedvomno italijanske proizvodnje, v 16. stoletju pa sledi tudi papir nemškega izvora. Italijanski papir, ki je prihajal k nam iz Venezie, je bil zelo poceni. V tem je bil vredni vzrok, da se je pričela proizvodnja papirja v naših krajih razmeroma pozno.

Priča začetke papirne proizvodnje zasledimo v ljubljanski okolici. Leta 1554 je namreč pleterški kartuzijski samostan prodal vojnemu blagajniku Hansu Khišu v Hrušici pri Ljubljani mlin. Isteča leta je prišla tudi Hrušica, ki je bila dotedaj pleterska last, v last H. Khiša. Slednji je priključil Hrušico z milinom posestvu Studencu, 23 let pozneje je dokupil Khišel še vicedomski mlin pri Studencu, ki so ga tedaj imenovali "papirni mlin".

Letos poteka sto let, kar obravnavate naša največja papirnica Vevče—Goričane, ki je bila na področju bivše dravske banovine tretje največje industrijsko podjetje. Zgodovina tega pomembnega obraza sega nazaj v leto 1836, ko je prodal Valentin Velč (odtodd Veče) svoj mlin na levem bregu Ljubljanskega Simona Podboršku. Leta 1840 pa je kupil grščak in pozneži industrije Fidelis Terpine s Fuzin od Janeza Pogačnika mlin na desnem bregu Ljubljance. Tukaj je se danes papirnica. Mlin je Terpine preuredil v stiskalnico za olje, ki je obravnavalo do 1865. Poleg nove stiskalnice za olje je postavljal Terpine na tem kraju tudi papirno tvornico, ki je pričela obravnavati 24. junija 1843 pod Longarjevin ravenskih vodstvom in strokovnim vodstvom strojevodje Avgusta Sutterja. Toda Terpine je spoznal, da ne bo mogel z lastnimi denarnimi sredstvi tega podjetja razviti do začelene višine. Zato je ustavnih skupno z Valentimom Zeschkom, Francem Galjejem in Josipom Bischofom posebno trgovsko družbo "Mehanična tovarna olja, papirja in barvastega lesa". Obrat se je šril in 18. decembra 1851 je prisel iz vevških tvornic prvi list papirja.

Toda razvoj je šel dalje. Priključeno je bilo še fužinsko obravnavališče, leta 1868 je propadla papirnica v Goričanah, isto leto še Trpičeva tvornica v Medvodah, ki je bila preurejena v lesno brusilnico. Izvemši tvornico barvastega lesa na Fužinah so bila vevška in goričanska podjetja dne 1. septembra 1870 skupno z družbenimi zalogami na Dunaju in Triestu prodana grški družbi Leykam. Dne 18. maja 1920 pa se prešla vsa podjetja v last na novo ustavnovljene družbe, ki ji je bil nadaljnji razmah vevških in goričanskih papirnic zelo pri srcu.

Ob 100-letnici papirnic v Vevčah se moramo poleg prvega ustavnitelja Fidelija

Terpina spomini tudi pokojnega dr. Karla Trillerja, ki je bil v novih raznerah ustanovitelj Zdrženih papirnic Vevče—Goričane. Sedanje vodstvo s predsednikom Ivanom Jelatičom, ravnatelji dr. Cirilom Pavlinom (administrativni ravnatelj), dipl. com. Milanom Guzeljem, ki vodi komercialni oddelki, dr. inz. Mišošem Krofto, ki vodi tehnični oddelki, ter šefom knjižnjivodstva prokuristom Josipom Rosmanom, pa ni skrbelo le za gospodarsko rast podjetij, temveč je ustvarilo tudi vzgledno socialno razmerje do svojih nameščencev, predvsem do svojega delavstva. Naj omenimo ustavnovitev posebnega podpornega sklada za uradništvo Zdrženih papirnic, nadalje ustavnovitev dr. K. Trillerjevega pokojninskega sklada za uradništvo in mojstrov, ustavnovitev delavskoga pokojninskega in preskrbovalnega sklada, končno še zgradnjo jubilejnega družabnega doma ob 100-letnici podjetja ter številne stan-

vanjske hiše, ki so že bile in ki še bodo zgrajene. Vse te plemenite, človekoljubne pobude so dokaz tesne povezanosti lastnika ter vodstva papirnice z nameščencem, stvar in delavstvom.

V proslavo 100-letnice tega največjega slovenskega industrijskega podjetja je bila v tetrtek slavnostna seja upravnega odbora Zdrženih papirnic Vevče, Goričane in Medvode pod vodstvom predsednika Jelatiča. Upravni svet je proslavil 100-letnico podjetja s tem, da je odredil izplačilo eno mesecne plače vsem nameščencem. Vevške papirnice so storile mnogo tudi za našo kulturo. Marsikata načrte reprezentativno književno delo, bi ne bilo moglo iziti, če bi vevške papirnice ne bile dale brezplačno na razpolago papirja.

Ko ugotavljamo ponosen razvoj vevških papirnic v sto letih obstoja in razvoja, ko nagašamo vzorno razmerje med delodajalcem in delojemalcem, ki ga opažamo ves čas pri tem obratu, izražamo željo, da bi se Zdrženje papirnice Vevče—Goričane tudi v drugem stoletju svojega obstoja uspešno razvijale. Nadaljnja rast naj bi bila v prid vsemu našemu gospodarstvu, v korist nameščencev in delavstva, ki pomaga ustvarjati pogoje zdrave gospodarske rasti in napredka.

Obilen dovoz vsakovrstne zelenjave je davi zelo razveseljiv gospodinje, ki so pogrešale edino paradižnike

Ljubljana, 7. avgusta.

Današnji tržni dan je bil zopet v znamenu obilnega dovoza zelenjave. Dan okoli 7.30 sta bili zasedeni z zelenjavo že obe zgornji polovici trga, a desna spodnja se je tudi naglo polnila, ker so prav tedaj prihajale Trnovčanke. Gospodinje so lahko pazljivejše izbirale in le redko kje so se oblikovala pri zelenjavni vrsti. Edino za potleno glavnato solato je bilo povpraševanje večje kakor je bila ponudba. Zelo pa se je občutili tudi, da paradižniki skoraj ni bilo naprodaj.

Dovoz druge povrtnine je sedaj zadovoljiv. Zanimivo je, da je letos marsikata sočivča več na trgu, kakor ga je bilo lani, čeprav je bila lanska letina boljša. V tem pogledu velja omeniti predvsem strojni fižol. Lanj ga je bilo zelo težko dobiti in so se morale gospodinje, če so ga hotele imeti, zatekati k znankam in svinjam stalnim dobaviteljicam na dom. Letos je stročnjaka fižola toliko na trgu, da ne zbuja posebrega zanimanja, čeprav segajo gospodinje rade po njem. Vecina strojčega fižola, ki ga sedaj prodajajo, je že od visokih vrst. Davi ga je bilo na ponudbo velike kupe. Nekatere okoličanke so prijelake celo samo strojni fižol.

Ceprav je dobit zelenjave in je izbira skoraj takor v mirnih časih, pa nase gospodinje le ne opuste priložnosti, da bi ne pregledale prav vsega, kar pride na trgu. Tako se je okoli velikega voza neke kmetice, zvrhano naloženega s polnimi vrečami in malenkost borovic.

Rib danes ni bilo na trgu. Prodajali so jih včeraj. Bilo pa je nekaj žabjih krakov po 1.50 do 2 liri komad. Vedno več je na trgu perutnine, zlasti piščancev in kokoši. Manj je naprodaj kuncov.

Ob koncu operne sezone

Ljubljana, 31. julija.

Stejem se sicer med one poslušave v operi, ki jih orkestralni del posebno zanimala in ki se nikoli ne utrujajo slediti čudovitemu sozvočju raznih godal in pihal; kljub temu rad priznavam, da lahko prekaša človeški glas po lepoti vse instrumente. A vloga pevca in orkestra je zelo različna. Pevec sicer opravlja v prvi vrsti muzikalno nalogo, ki ji je orkester mnogokrat podprejen, dokler ga samo »premlja« in samo harmonično izpolnjuje lepoto njegovega parta. V modernejših delih pa je poudarek posebno na orkestru, kajti njemu je poverjena naloga, da slika pevčeve duševno razpoloženje od radosti do pretresljivega obupa. A pevec ni samo muzikant, on je obenem recitator in igralec. On je posredoval med literarno osnovno opernega dela in poslušalstvom. Tret posredovalni vlogi pa noben pevec se tako dobro izšolan vokalizacijo ne more popolnoma zadostiti. Besedilo največkrat utone med šumom muzike. Za muzikalno uživanje opernega dela to morda ni nobena škoda, a umevanje dramatiskomuzikalnega umotvora pesnika in skladatelja bi bilo nedvomno popolnejše, če bi občinstvo razumelo tudi vse besedilo, ki ga pojoč izgovarjajo pevci. Odkar je Niko Štritol začel obračati največjo pozornost na dovršenje in literarno brezhibne prevede opernih tekstov, bi bilo dvakrat zaželeno, da bi takra besedila bila dostopna v tisku na našem občinstvu, ki s tako vremeno obiskuje operne predstave.

Svojcas so izhajali operni libreti v tisku in domu hranim še zbirko teh malih knjižic. Danes pa vedno obžalujem, da za včino oper takih libretov ni mogoče več

dobiti. Ali manjka našim založnikom potrebne podjetnosti, ali so drugi neznani vzroki povod za to, da Štritolovo velezaščitno in kakovostno delo ni dostopno občinstvu, kdo bi to vedel? Morda bi pa operna uprava sama poskrbela, da se pojavijo operni libreti zoperi v tisku? S tem bi zadostila potrebi poslušalcu, ki bi si gotovo radi izpopolnil domačo knjižnico z nabavo zbirke opernih libretov.

Zadnja pot dekanu I. Tomažiča

Trebnje, 6. avgusta.

Danes dopoldne smo spremili k zadnjemu počitku svojega župnika in dekanu g. Ivana Tomažiča. Dva so možnice ljudstva iz vse Dolenske prihajale krajnjega davčnika, ki je bilo truplo položeno na mrtvaški oder v farni cerkvi. Ob desetih je bil slaveni requiem, ki ga je opravil g. arhidiakon dr. Gregor Žerjal. Po maši pa je bila pridiga ljubljanskega škofa dr. Gregorja Rožmana, kakar je razvilo počitki. Sledila je zoperi v črnuči in župnišči.

Pogrebne obrede je opravil škof z asistenco številne duhovščine. V sprevodu smo opazili šolski, mladino obih šol v učiteljstvu, moči in fante trebanjske dekanije, zastopava cerkevnih družb z venci in zastavami, združene pevske zbrane, številno duhovščino, deklinski in ženske Marijino družbo, tretji red in še mnogo udeležencev iz vseh krajev Dolenske. Za krsto so stopniki pokojnikov sorodnikov, za njimi civilni in vojaški zastopniki ter uradništvo trebanjskih uradov. V žalnem sprevodu so fantje in može nosili 54 vencov. Šolska mladina pa je nosila šopke cvetja. Združeni pevski zbori so v cerkvih in na pokopališču zapeli dve žalostinki, godba pa je med sprevodom igrala žalostinke. Ob odprtju grobu so se poslovili od pokojnika v imenu faranov posestnik.

Pogledala je na zapestno uro. »Že pol petih, kmalu po svetel dan. Mogoče bi bilo bolje, če zavijete vso to repotijo in jo odkrite, preden se zbuti služinček. Seveda, ljudje te vrste spisa trdno, posebno ko pridejo tatori v goste, a zanesti se človek vendar ne more nanje. Ali nai vam pomagam?«

Stopila je korak bliže k omariči, toda ustavil je sred poti in dejal:

»Prostite! Zadeva me ne zanima več. Bodite tako prijazni in pustite me, da grem.«

Osuplo je počiglo v tisku. »Vse druge ne prepuščajo, da zatvorite vse to vanj! Toda ne počite mi, ali ni težko spraviti tako velik plen v denar?«

»To bodi moja skrb!« je odgovoril z glasom, ki ga je razumela, kajti takoj nato je nadaljnji razmaz.

»Nikakor se nočem vsiljati v tuje zadeve. Moja radovednost mi morate že prostiti! Ali ni umljiva? Saj je prvič, da srečam takega gospoda, kakor ste vi, in se razgovarjam z njim. Čeprav je bil levičar, vendar je kakor v vseh življenjih.«

»Zato je bil takrat, da je kakor v vseh življenjih, vendar je bil levičar, vendar je kakor v vseh življenjih.«

Postala je trenutek, prisluhnila, nato je stopila k omariči in vtaknila s svojimi izurjenimi, gibčnimi prstki vse dragulje, prstane, priveske in zapstevnice v svoje velike zapeči na plášču.

Ustavila se je za trenutek pri vratih, prisluhnila, pričakovala. Nato je smuknila hitro in neslišno po nadniku. Kot je stopala po stopnicah.

Počela je stopala po stopnicah, vendar je bila dobročudna. Počela je stopala po stopnicah, vendar je bila dobročudna.

»Zelo zvito.«

g. Jože Pavlin, zastopnik cestnega okrajnega odbora iz Novega mesta, komisar občine g. Ivo Ban v imenu trebanjske občine in naposled močanski župnik g. Miha Jenko, ki se je poslovil v imenu Močanov, kjer se je pokojni dekan rodil, v imenu Kamničanov in v imenu Prospective zvezne. Govor močanskega župnika g. Jenka je napravil na množico globok vtip. Se enkrat so zapeli pevci v zadnjo slovo, mlađina pa je zaslužno svežo gomilo v vjenčki in cvetjem.

Naj bo pokojnemu dekanu Ivanu Tomažiču in dobriniku Dolenciju lahka trebanjska zemlja, kjer je delal, se širčeval in našel slednjic prernano zadnji počitek! Blag mu spomin!

Sportni pregled

Hrvatsko lahkoatletsko prvenstvo poedincev

V soboto in nedeljo je bilo v Zagrebu hrvatsko lahkoatletsko prvenstvo poedincev. Dasi se ga niso mogli udeležiti atleti visokošolci in tudi ne nekateri dobro znani tekmovalci, so doseženi uspehi glede na višino hrvatske atletike prav dobrimi. Od vidnejših atletov niso startali Abramović, Djurić, Urbić in Luščić.

Prvi dan je bilo gledalcev 1200, ki so bili z začetkom prav zadovoljni, saj sta bila postavljena dva nova rekorda. Rezultati najboljši trojice:

110 m čez zapreke: 1. dr. Buratović (C) 15.2 (nov hrv. rekord), 2. Ferjančič (H).

300 m — skok v višino: 1. Firm (Z) 185 cm, 2. Katunarič (Z) 185, 3. Marčelja (Z) 180 — met krogle: 1. Iveković (C) 13.44, 2. Bambič (H) 11.82, 3. Soič (H) 11.22 — tek na 100 m: 1. Gal (Z) 11.0 (nov hrv. rekord), 2. Ferković (H) 11.9, 3. Harinski in Marčelja (oba) H 12.0 — tek na 1500 m: 1. Flass (H) 4:05.2, 2. Kotnik (C) 4:09.3, 3. Vardjač (C) 4:27.8 — skok v daljino: 1. dr. Buratović (C) 6.65, 2. Javor (C) 6.55, 3. Marčelja (Z) 6.42 — tek na 400 metrov:

Ljubljanska kronika v „Novicah“

Kranjskim lenuham in potepuham je postelja postana — Dobrotljiva naprava dragino živiza v Ljubljani zatirec

Ljubljana, 6. julija. Tudi o otvoritvi in blagoslovitvi ljubljanske prisilne delavnice poročajo Eklekti. »Novice v stev. 42 leta 1847: Pod naslovom »Kranjskim lenuham in potepuham je postelja postana« poročajo: Presviti Cesar so že 30. listopadu 1844 napravo pokrovitve delavnice (Zwangsscheitshaus) v Ljubljani za kranjsko deželo premišljivo dovolil. V letu 1845 so začeli to hšo zidati, katera je bila letas popolnoma dokončana, tako da je bilo 27. pretečenega meseca posvečene hišne kapelice, katero so, po povejji Njih ekskencelje Ljubljanskega kneza v sklopu častitljivi fajnster gosp. Matevž Svetičič v veliko slovesnostjo opravili. 14. dan tega meseca so že taknili 28. lenuhov oboljiva spola (namreč 19 moških in 9 ženskih) v to hšo, ktere naprava je čez 68 tavančet gold. velenja in ki je tako velika, da se jih bo zamoglo več kot 100 vanjo zapreti. Namen deželine pokrovitve delavnice je, v nju pripeljati ljudi poboljšati in v delavnice, körstne ljudi prebernosti, druge pa s strahom, v nju priti, od hudobnih pot odpasti in tako k lepemu zaderžanju in k deželnim varnostim pripomoči. Posebno je pa namenjena k spolnovanju š 455 pervači strahovavnih postavnih bukev sluziti.«

V Stev. 44 leta 1847:

Pod naslovom »Dobrotljiva naprava dragino živiza v Ljubljani zatirat in podnaslovom »Ljubljancanam in ketnam na znanje: Po povejji c. k. deželniga Ljubljanskega nevladarstva od 23. kozoperske bo v Ljubljani po vseh Svetih razun nedelj in praznikov, vsaki dan terzini dan za vse za zive potrebne reči in tako dolgo, dokler ne bo sedanja dragina iznjala. — Ta naprava, kjer je v Ljubljani tudi v letu 1821 ob času vladarskega zbera (kongresa) bila, je velika dobrota za nas mestnike, pa tudi za kmete, ki v Ljubljani svoje pridele napredaj vožijo. Po nji bo posebno polni revni ljudje, ki niso v stanu se z živezenem založiti, obnoviti lakomnosti vohernih predkupev, in brez vestnih branjevo in branjevo, ki kar so od kmeta v saboto destikrat dober kup kupili. Že v pondeljek draga prodaja. Kmetiam je pa tudi njih prodaja polajšana zato ker bojo smeli vse za žive potrebne reči vsak dan in Ljubljano pripreljarji kar jim je poprej le v sredo in sačeto pripuščeno bilo.«

V Stev. 47 letnika pet:

Priročja do Ljubljanske meste gospoške zavodjo koniskoga sominja. Na sv. Eližabete dan je bilo na somjni v krajiv dolini spet vse polno konj, ktere so na prodaj pripeljali, de bi jih ne bilo treba čez zimo rediti. De se na somnji malo dobrih in lepih konj vidi, je že stara reč, ker se ve, da se dober konj lahko v stali proda, da ga tečeji ni treba na somjeni pejeti. Tolikoj konj imajo pa zato na konjiskom somnji mešetari opraviti, da kupec vklj. derže. Koniski mešetari se poviči do sitiga napile, de si spito gerlo namaže, potem pa vpije, in okoli konja z kupcem razsejai. De morata kupec in prodajavec oglušiti. Zraven tega sverka konje z bitem od spred in od zad, de se stara gura skakati in z ritom biti začne. Na enkrat jo pa še začne jahati po temsn somnji, de vse prek leti, de blato, ktero se tuje.

V Stev. 4 letnika V:

(Ljubljana) je zmerznja v leti 1653 in pa v leti 1687. Tako pise slavni Valvazor v bukvah, ki se »Ehre des Herzogthums Kraint« (Cast Krajnškoga vojvodstva) imenujejo.

V Stev. 19 leta 1847:

(Čudno vracičo). Pervi majnik je vzel v neki majnji vasi ne delec od Ljubljane 24 let stariga mladiča, in pa dve mladi ženi na vročinški bolezni; 2. dan majnika je pa ravno tam kmetica rodila trojček: eniga fantiča, in 2 deklici. — Živi se vseh troje in so zdravi. Tako je drugi majnik povornik, kar je poviči vzel.«

V Stev. 20 istega letnika:

Seljanov slovenski zemljevid na 4 pojav je popolnoma dokončan, in se vseskozi dobiva v Ljubljani v Lerherjevi bukvinci po 2 gold. srebra.

V Stev. 21:

(Perve letosnje česnje) so pernesle Ivavke 17 dan tega mesca v Ljubljano — 6 česnje za en krajcar. Za letašnjo pozno spomlad je to gotovo zgodej.

DNEVNE VESTI

— B. Croce prosvetnemu ministru. Slovenski italijanski mislec Benedetto Croce je takoj odgovoril italijanskemu prosvetnemu ministru ter se mu zahvalil za brzjavko. V zahvalnem pismu ga vzpostavlja k obnovitvi šole po Žejah vseh italijanskih učenjakov.

— Smrt znanega italijanskega zdravnika znanstvenika. V Turinu je umrl zaradi srčne kapi prof. dr. Gustav Mattiolo, primarij turinske mavričijske bolnišnice. Pokojnik poteka iz ugledne pejntmentske družine. Bil je učenec senatorja prof. Bossola Passo na pavijškem vseučilišču. Pozneje je pričel predavati na turinskem vseučilišču zdravstveno patologijo, neuropatologijo ter psihiatrijo. S smrtno dr. G. Mattiolo izgubljuje italijansko zdravništvo enega svojih najboljših predstavnikov.

— Nova imenovanja v konfederacijah. Bruno Brozzi je bil imenovan za komisarja konfederacije industrijskih delavcev, Guido De Ruggero za komisarja konfederacije profesionistov ter umetnikov, prof. Peter Calamandrei pa za komisarja sindikata odvetnikov.

— Odložena slikarska nagrada. Iz Rima poročajo: Nacionaln natečaj za slikarstvo »Giovanni Fattori«, ki bi moral biti v Ljubljani ed 15. avgusta do 30. septembra, je bil odložen na prihodnje leto.

— Zdovski inženjerji v Rumuniji. Kakor poročajo iz Bukarešte, lahko spet izvrsijo v Rumuniji vbojajoči židje svoje poklice v duhu novih razglaslenih odredov.

— Posebna vatikanska radnika oddaja za Sicilijo. Dne 4. julija ob 21.35 je pričel vatikanski radni s posebno oddajo, namenjeno Siciliji. Omenjena oddaja bo vsak dan, trajala bo četr let, Prva oddaja je služila sporečljom raznim messinskim družinam.

— Poroka sinja belgijskega poslanika v vatikanski baziliki. V vatikanski baziliki je poročil apostolski nuncij mons. Alojzij Micara sinja belgijskega poslanika pri Vatikanu in g. Alojzij Chiquimengha, in gđ. Kodelino von Monteveld. Priči sta bila za ženino poljski poslanjak Kazimir Papie in opat Hoots, za nevesto pa belgijski poslanjak Assioly in apostolski protonotar mons. Vaes. Slovenski poroki so prisostvovali številni prelati.

— Poskodovan grob pisatelja Martininja. Ob letalskem napadu na Rim je bil poskodovan na pokopališcu Verano grob pisatelja Fausta Martini, ki je umrl

— Ob 652letnici Švicarske konfederacije je naslovni Švicarski zvezni predsednik poslano na Švicarske državljane.

— Profesorica padla s 1. nadstropja in odnesla le lažje poškodbe. 29 letna profesorica Lina Letizi iz Tricesta, stanujoča na sprejalniški S. Andrea, je bila na terasi prvega nadstropja. Prijeela jo je vrtoglavicna Sklonika se je pregloboko čer nizko ogrojalo in strmolagivalo na ulico. Na srečo je odnesla le lažje poškodbe. Zdravljene v triestinski bolnišnici bo trajalo le par tednov.

— Zeležniška nesreča pri Aurisini. Zaradi zeležniške nesreče, ki je nastala po nešrečnem naključju zaradi tega, ker je del vlača zdriral s postajališča Poggiooreale Campagna nazaj proti Aurisini, sta bila dva zeležniška uslužbenca smrtno ranjena, trečti pa ima težje poškodbe. Smrtno sta se ponesečila zavirač Delfin Anesi ter zavirač Quinto Della Pasqua, 17 letni Faust

— B. Croce prosvetnemu ministru. Slovenski inženjerji v Rumuniji. Kakor poročajo: Nacionaln natečaj za slikarstvo »Giovanni Fattori«, ki bi moral biti v Ljubljani ed 15. avgusta do 30. septembra, je bil odložen na prihodnje leto.

— Zdovski inženjerji v Rumuniji. Kakor poročajo iz Bukarešte, lahko spet izvrsijo v Rumuniji vbojajoči židje svoje poklice v duhu novih razglaslenih odredov.

— Posebna vatikanska radnika oddaja za Sicilijo. Dne 4. julija ob 21.35 je pričel vatikanski radni s posebno oddajo, namenjeno Siciliji. Omenjena oddaja bo vsak dan, trajala bo četr let, Prva oddaja je služila sporečljom raznim messinskim družinam.

— Poroka sinja belgijskega poslanika v vatikanski baziliki. V vatikanski baziliki je poročil apostolski nuncij mons. Alojzij Micara sinja belgijskega poslanika pri Vatikanu in g. Alojzij Chiquimengha, in gđ. Kodelino von Monteveld. Priči sta bila za ženino poljski poslanjak Kazimir Papie in opat Hoots, za nevesto pa belgijski poslanjak Assioly in apostolski protonotar mons. Vaes. Slovenski poroki so prisostvovali številni prelati.

— Poskodovan grob pisatelja Martininja. Ob letalskem napadu na Rim je bil poskodovan na pokopališcu Verano grob pisatelja Fausta Martini, ki je umrl

— Ob 652letnici Švicarske konfederacije je naslovni Švicarski zvezni predsednik poslano na Švicarske državljane.

— Profesorica padla s 1. nadstropja in odnesla le lažje poškodbe. 29 letna profesorica Lina Letizi iz Tricesta, stanujoča na sprejalniški S. Andrea, je bila na terasi prvega nadstropja. Prijeela jo je vrtoglavicna Sklonika se je pregloboko čer nizko ogrojalo in strmolagivalo na ulico. Na srečo je odnesla le lažje poškodbe. Zdravljene v triestinski bolnišnici bo trajalo le par tednov.

— Zeležniška nesreča pri Aurisini. Zaradi zeležniške nesreče, ki je nastala po nešrečnem naključju zaradi tega, ker je del vlača zdriral s postajališča Poggiooreale Campagna nazaj proti Aurisini, sta bila dva zeležniška uslužbenca smrtno ranjena, trečti pa ima težje poškodbe. Smrtno sta se ponesečila zavirač Delfin Anesi ter zavirač Quinto Della Pasqua, 17 letni Faust

— B. Croce prosvetnemu ministru. Slovenski inženjerji v Rumuniji. Kakor poročajo: Nacionaln natečaj za slikarstvo »Giovanni Fattori«, ki bi moral biti v Ljubljani ed 15. avgusta do 30. septembra, je bil odložen na prihodnje leto.

— Zdovski inženjerji v Rumuniji. Kakor poročajo iz Bukarešte, lahko spet izvrsijo v Rumuniji vbojajoči židje svoje poklice v duhu novih razglaslenih odredov.

— Posebna vatikanska radnika oddaja za Sicilijo. Dne 4. julija ob 21.35 je pričel vatikanski radni s posebno oddajo, namenjeno Siciliji. Omenjena oddaja bo vsak dan, trajala bo četr let, Prva oddaja je služila sporečljom raznim messinskim družinam.

— Poroka sinja belgijskega poslanika v vatikanski baziliki. V vatikanski baziliki je poročil apostolski nuncij mons. Alojzij Micara sinja belgijskega poslanika pri Vatikanu in g. Alojzij Chiquimengha, in gđ. Kodelino von Monteveld. Priči sta bila za ženino poljski poslanjak Kazimir Papie in opat Hoots, za nevesto pa belgijski poslanjak Assioly in apostolski protonotar mons. Vaes. Slovenski poroki so prisostvovali številni prelati.

— Poskodovan grob pisatelja Martininja. Ob letalskem napadu na Rim je bil poskodovan na pokopališcu Verano grob pisatelja Fausta Martini, ki je umrl

— Ob 652letnici Švicarske konfederacije je naslovni Švicarski zvezni predsednik poslano na Švicarske državljane.

— Profesorica padla s 1. nadstropja in odnesla le lažje poškodbe. 29 letna profesorica Lina Letizi iz Tricesta, stanujoča na sprejalniški S. Andrea, je bila na terasi prvega nadstropja. Prijeela jo je vrtoglavicna Sklonika se je pregloboko čer nizko ogrojalo in strmolagivalo na ulico. Na srečo je odnesla le lažje poškodbe. Zdravljene v triestinski bolnišnici bo trajalo le par tednov.

— Zeležniška nesreča pri Aurisini. Zaradi zeležniške nesreče, ki je nastala po nešrečnem naključju zaradi tega, ker je del vlača zdriral s postajališča Poggiooreale Campagna nazaj proti Aurisini, sta bila dva zeležniška uslužbenca smrtno ranjena, trečti pa ima težje poškodbe. Smrtno sta se ponesečila zavirač Delfin Anesi ter zavirač Quinto Della Pasqua, 17 letni Faust

— B. Croce prosvetnemu ministru. Slovenski inženjerji v Rumuniji. Kakor poročajo: Nacionaln natečaj za slikarstvo »Giovanni Fattori«, ki bi moral biti v Ljubljani ed 15. avgusta do 30. septembra, je bil odložen na prihodnje leto.

— Zdovski inženjerji v Rumuniji. Kakor poročajo iz Bukarešte, lahko spet izvrsijo v Rumuniji vbojajoči židje svoje poklice v duhu novih razglaslenih odredov.

— Posebna vatikanska radnika oddaja za Sicilijo. Dne 4. julija ob 21.35 je pričel vatikanski radni s posebno oddajo, namenjeno Siciliji. Omenjena oddaja bo vsak dan, trajala bo četr let, Prva oddaja je služila sporečljom raznim messinskim družinam.

— Poroka sinja belgijskega poslanika v vatikanski baziliki. V vatikanski baziliki je poročil apostolski nuncij mons. Alojzij Micara sinja belgijskega poslanika pri Vatikanu in g. Alojzij Chiquimengha, in gđ. Kodelino von Monteveld. Priči sta bila za ženino poljski poslanjak Kazimir Papie in opat Hoots, za nevesto pa belgijski poslanjak Assioly in apostolski protonotar mons. Vaes. Slovenski poroki so prisostvovali številni prelati.

— Poskodovan grob pisatelja Martininja. Ob letalskem napadu na Rim je bil poskodovan na pokopališcu Verano grob pisatelja Fausta Martini, ki je umrl

— Ob 652letnici Švicarske konfederacije je naslovni Švicarski zvezni predsednik poslano na Švicarske državljane.

— Profesorica padla s 1. nadstropja in odnesla le lažje poškodbe. 29 letna profesorica Lina Letizi iz Tricesta, stanujoča na sprejalniški S. Andrea, je bila na terasi prvega nadstropja. Prijeela jo je vrtoglavicna Sklonika se je pregloboko čer nizko ogrojalo in strmolagivalo na ulico. Na srečo je odnesla le lažje poškodbe. Zdravljene v triestinski bolnišnici bo trajalo le par tednov.

— Zeležniška nesreča pri Aurisini. Zaradi zeležniške nesreče, ki je nastala po nešrečnem naključju zaradi tega, ker je del vlača zdriral s postajališča Poggiooreale Campagna nazaj proti Aurisini, sta bila dva zeležniška uslužbenca smrtno ranjena, trečti pa ima težje poškodbe. Smrtno sta se ponesečila zavirač Delfin Anesi ter zavirač Quinto Della Pasqua, 17 letni Faust

— B. Croce prosvetnemu ministru. Slovenski inženjerji v Rumuniji. Kakor poročajo: Nacionaln natečaj za slikarstvo »Giovanni Fattori«, ki bi moral biti v Ljubljani ed 15. avgusta do 30. septembra, je bil odložen na prihodnje leto.

— Zdovski inženjerji v Rumuniji. Kakor poročajo iz Bukarešte, lahko spet izvrsijo v Rumuniji vbojajoči židje svoje poklice v duhu novih razglaslenih odredov.

— Posebna vatikanska radnika oddaja za Sicilijo. Dne 4. julija ob 21.35 je pričel vatikanski radni s posebno oddajo, namenjeno Siciliji. Omenjena oddaja bo vsak dan, trajala bo četr let, Prva oddaja je služila sporečljom raznim messinskim družinam.

— Poroka sinja belgijskega poslanika v vatikanski baziliki. V vatikanski baziliki je poročil apostolski nuncij mons. Alojzij Micara sinja belgijskega poslanika pri Vatikanu in g. Alojzij Chiquimengha, in gđ. Kodelino von Monteveld. Priči sta bila za ženino poljski poslanjak Kazimir Papie in opat Hoots, za nevesto pa belgijski poslanjak Assioly in apostolski protonotar mons. Vaes. Slovenski poroki so prisostvovali številni prelati.

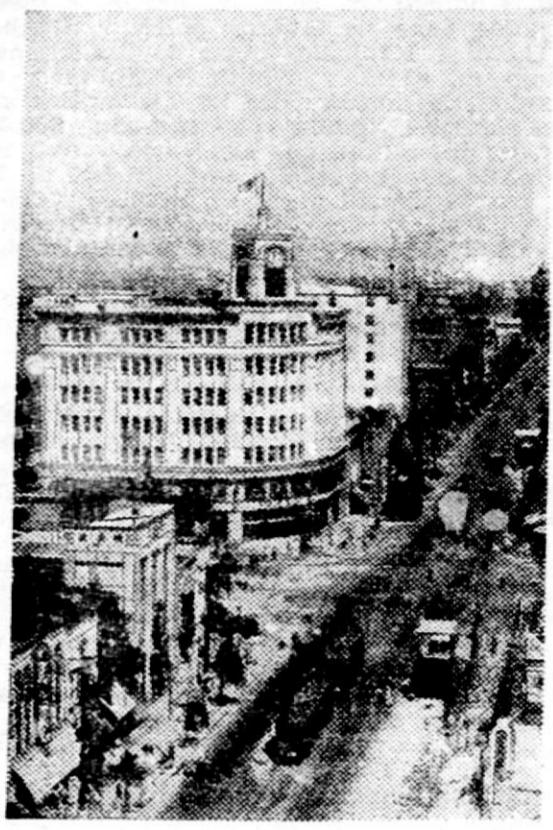
— Poskodovan grob pisatelja Martininja. Ob letalskem napadu na Rim je bil poskodovan na pokopališcu Verano grob pisatelja Fausta Martini, ki je umrl

— Ob 652letnici Švicarske konf

Zgodovina japonske prestolice Tokia

Tam, kjer stoji zdaj moderno milijonsko mesto, je bilo nekoč navadno prstajališče

Tokio, prestolnica Japonske, je doživelj 1. julija pomemben preokret v svoji zgodovini. Tega dne je namreč prenehala do sedanja komunalna ustanva in uprava mesta, ki je prevzela vlada. Namesto dosedanjega voljenega župana stopi po ministarskem predsednikom imenovan guverner, ki mu ne bodo dodeljeni predstojniki mestnih uradov kakor do sedaj župani, temveč osem vladnih predsednikov. Dosedanji občinski svet je šteli okrog 1000 članov, a pologoma se je to število znižalo na 100. Tokio steje 7.400.000 prebivalcev in njegov letni proračun je znašal 600 milijonov jen. Površina Tokia znaša 2144 kv. km in japonska prestolnica je torej največje mesto na svetu. V ptičih 300 letih se je Tokio razvil iz skromnega postnega postajališča v velemesto. Prvotno je bil samo prstolnica vzhodne pokrajine, zdaj pa je središče vzhodnoazijske veledržave pod japonskim vodstvom.

Tokio: Ena najlepših ulic

Klica stare japonske države je bila Srednja Japonska s središčem bivše cesarske dežele Kyoto. V začetku 12. stoletja se je pričelo osvajanje novih pokrajin in Japonska cesarska dežela se je širila zlasti proti vzhodu. Področje sedanja prestolnice je bilo takrat Japonsko vzhodno pokrajinom. Tja so usmerjali svoje korake tisti vojskovodje, ki jim pomehukemo življeno v Kyotu ni ugašalo. Med njima je bilo tudi vse cesarskih princov, ki so prejemali razmeroma skromne apnane, tako da jih je življeno samo stilo in osvajjanju novih dezel. Ti obmejni grofi na vzhodu so bili žlavi bori, dočim so dvorni krogi v Kyotu preizvirali vojaško službo ter so ogrevali za lite, raturo, življe v blagostanju in razkošju. Posledice niso izostale. Vojaško in politično težišče je prešlo pologoma na vojaško organizirano vzhodno deželo, ki je bil njen obmejni grof Tokugava proti koncu 16. stoletja po cesarju imenovan za cesarskega namestnika. Do leta 1686 so vladali Japonski po cesarjevemu narociju Tokugava-šoguni, dočim se je cesarski dvor v Kyotu praktično komaj udeleževal državnega vodstva, ker mu je bilo več do živiljenjskih nasad, kakor do resnega dela.

Razmah Tokia je neizdiruno zvezan s 300 letnim vladanjem rodbine Tokugava. Tam, kjer stoji zdaj Tokio, je bilo nekoč postno postajališče, kjer so izmenjavali kuriri med Kyotom in vzhodno prestolnico. Prebivalcev je stelo mesto v 80 letih prej-

Kamakuro konje. Tu je zgradil prvi Tokugava-šogun svoj grad Edo, ki so se v njegovi okolici kmalu naselili novi člani vzhodnega deželnega plemstva. Šoguni so imenovali s polnim naslovom Sei-i-tai-šogun, kar pomeni vrhovni poveljnik, ki si podpirjal barbare. V času japonskega feodalizma so imenovali tako nosilci japonske oblasti in prvi cesarske vazali. Prvi ſogum je bil Yoritomo. Posledična naselitev plemičev je bila naselitev obrtnikov in trgovcev. Prvi Tokugava je imel pred očmi na prej vojaške interese, torej varnost svojega gradu, pozneje, ko je bila okolica gradu že gosto naseljena in sicer okrog leta 1650, se je pa pridružil organizirati mestna uprava. Kmalu se je razvijal Edo v etovo mesto, ki je steklo na koncu 17. stoletja z 2 milijona prebivalcev, dčim je bil London takrat še 1.500.000.

Da bi mogli plemiči policijsko nadzirati, ki je vladala Tokugava, ukazala zgraditi v mestu palade. Vsa plemiči morali nekaj mesecov v letu preživeti v svoji palaci, tako da je bilo v mestu vedno prisotnih 300 plemičev z rodbinskih članov in velikim spremstvom. Poleg plemstva se je naglo razvил tudi trgovski stan, ki je kmalu obsegat, na drugi strani pa je tudi denar prisilen trošil, tako da je vladalo v mestu blagostanje. Tudi umetnost se je lepo razvijala, zlasti gledališča. Se zdaj japonska gledališča rada uprizorajo najboljša dela iz onih časov. Moščanstvo je prihajalo v borbi proti fevdilnim predstojnikom vedno bolj do veljave.

Sred 19. stoletja je petrkal na zaklenjeni vrata Japonske nov čas. Ameriške in angleške vojne ladje so dosegale, da so se odprla japonska pristanišča svetovni trgovini. Tem problemom pa po 300 letnem vladanju obvladali ſoguni Tokugava in bil dorasel. Ob silnem navdušenju vse Japonske je cesarstvo znova prevzelo državno vodstvo in mladi cesar Meiji je prenesel svoj sedež iz Kyota v Edo. Tako so gospodarsko prestolnico preimenovali v Tokio, kar pomeni smesto vzhoda.

Cim se je pa to zgodilo, je padlo število prebivalstva približno za dve tretjini, kajti z dvorom rodbine Tokugava so zapustili mesto tudi gardni polki in plemiške rodbine, ki jih je bilo postalo že davnino neznamno dragovo gospodinjstvo. Plemiči so se vrnili v svoje pokrajine, njihove palače v mestu so ostale prazne in najlepša zemljišča so bile prodana po smerino nizkih cenah. S tem so pa počeli nekateri verižniki temelju svojemu poznejšemu ogromnemu bogastvu.

Toda kriza je hitro minila. Japonsko je zanj vrtinje evropske civilizacije in Tokio je stopil na celo tega pokreta. Leta 1896, sta zgradili mesti Tokio in Yokohama prvo brzjavno zvezzo, naslednjega leta pa Tokio in Nagasaki. Obenem je bil urejen prvi poštni promet med mestoma Tokio in Osaka. Leta 1872, je krenil prvi vlak iz Tokia v Yokohamo. Zeleniški promet je otvoril cesar sam. Takratna japonska vlada je moralna seveda premagati hud odpor reakcionalnih krogov. Reakcionalni krogi so se dolgo po otvoritvi nazivali zeleniški krog, ki se ljudje videli lokomotivo, iz katere se je vall dim, so takoj prihiteli in jo začeli polivati z vodo, mislec, da je ognjeni voz utrujen in da bi umrl, če bi ga ne osvežil z vodo. Brzjavno vodo so postopno prevezali. Zeleni reakcionalnari so namreč prigovarjali ljudem, da piže ta satanska zica mladim dekletonom kri.

Vse to pa ni moglo zavreti napredka. Tokio je dobil plinsko razstajavo. Po ulicah so se pojavila prva kolesa in vozovne ceste zelenice s konjsko vprego. Leta 1872, je bila ustanovljena prva univerza, ki so ji kmalu sledile še srednje in judske šole. Moderno vodstvo se je razvilo zelo hitro in je mnogo doprinjelo k razmahu Japonske. Leta 1872, sta zacetila izhajati tudi prva japonska lista in sicer »Tokio Niči Nichi« in »Hobink«. V naslednjem letu sta bila otvorjena v Tokiju prva moderna banka in prvi hotel v evropskem slogu. Prebivalcev je stelo mesto v 80 letih prej-

štejnega stoletja 900.000, torej še vedno kmaj polovico toliko kakor prej. Velik razmah je pa doživel japonska prestolnica po zmagoviti vojni proti Kitajskemu 1. 1895. Tokio je imel od 1889. komunalno avtonomno upravo, dočim je prej upravljalo mesto po notranjem ministru imenovan veliki župan. Komunalna avtonomija je torej trajala 54 let in ta čas je imel Tokio 19 velikih županov. Toda v tem stoletju se je mesto zelo razvilo, zlasti po zmagoviti vojni proti Kitajski in Rusiji ter po svetovni vojni. Kmalu po rusko-japonski vojni leta 1905, je štel Tokio zoper 2 milijona prebivalcev in življenje v njem je bilo razgibano.

In tem bujnem vrenju je prišla 1. septembra 1923 nenadoma strahovita potresna katastrofa. Potres je porušil v Tokiu 210.000 hiš in pod razvalinami je našlo smrt 75.000 ljudi. Stvarna Škoda je znašal 4 milijarde zlatih jen. Prebivalstvo je bilo v začetku vse zbranilo in na merodajnih mestih so razmisljali o prenosu prestolnice drugam. Toda sred splošne zmehnjave in groze je izsel cesarjev odlok o takočnji obnovi mestna in v sedmih letih je bilo vse opravljeno. Namesto prejšnje prestolnice je nastalo krasno moderno mesto, zgrajeno po najmodernejših načelih in 8 let po potresni katastrofi je štel Tokio 5.600.000 prebivalcev. Po priključitvi nekaterih okoliških občin je naraslo število prebivalstva ob 7.400.000.

S prenehanjem komunalne avtonomije se vraca Tokio na načelju k upravnim reformam leta 1889. Obe načeli sta se po tem letu neprestano borili med seboj. Vlada je hotela, da bi bilo mesto pod državnou upravo, parlament pa proti temu protestiral in 26 krat je zavrnil vse tozadne vladne predloge. Končno so najširši krog uvidele, da avtonomna uprava ni zdravljiva z interes vojne in tako je bil končno dosegzen sporazum. Prebivalstvo je napeto pričakovalo, koga bo imenoval cesar za prvega guvernerja Tokia. Imenovan je bil vladni svetnik v notranjem ministruštvu. Otet, star 52 let. Otate je znan kot izvrsten administrator in organizator. Cesar ga je takoj po zasedbi Singapura poslal tja kot prvega japonskega župana. Svojo težko štežajo načelo, Japonsko prestolnico bo moral preurediti in organizirati v prestolnico vse vzhodne Azije.

Tovor in lepota

Delo krepi človeka. Telesno delo, opravljeno z glavo, pa prinaša človeku ljubkošt, česar mnogi ne vedo. Dekleta, vajena od zgodnjih mladosti nositi na glavi tovor, po stanju dražestne posebno v kreativnih. To so vedeli že starci Grki, že v južnih krajinah so zlasti zdravljiva z interesi vojne in tako je bil končno dosegzen sporazum. Prebivalstvo je napeto pričakovalo, koga bo imenoval cesar za prvega guvernerja Tokia. Imenovan je bil vladni svetnik v notranjem ministruštvu. Otet, star 52 let. Otate je znan kot izvrsten administrator in organizator. Cesar ga je takoj po zasedbi Singapura poslal tja kot prvega japonskega župana. Svojo težko štežajo načelo, Japonsko prestolnico bo moral preurediti in organizirati v prestolnico vse vzhodne Azije.

V Lisabonu hodijo ženske na trg in se vracajo s košarami na glavah, polnimi živil. Permanski otroci se pa zelo dobro počutijo v košarah na materialnih glavah. Na Javi pa nosijo močki na glavi velike težke oblike ali blode. Zanimivo je gledati cele karavane v Afriki, obstoječe s nosačev s tovorem na glavi. Vzrok, da nosijo ženske in močki pri mnogih narodih težke tovore na glavi je v tem, da se tovor nosi mnogo nujne vedrov na glavi. Med noči ne razlijejo niti kapičice vode. Sicer pa nosijo tudi ženske polne skafete vode na glavi, ne da bi kač razlike.

V Lisabonu hodijo ženske na trg in se vracajo s košarami na glavah, polnimi živil. Permanski otroci se pa zelo dobro počutijo v košarah na materialnih glavah. Na Javi pa nosijo močki na glavi velike težke oblike ali blode. Zanimivo je gledati cele karavane v Afriki, obstoječe s nosačev s tovorem na glavi. Vzrok, da nosijo ženske in močki pri mnogih narodih težke tovore na glavi je v tem, da se tovor nosi mnogo nujne vedrov na glavi. Med noči ne razlijejo niti kapičice vode. Sicer pa nosijo tudi ženske polne skafete vode na glavi, ne da bi kač razlike.

Tudi mladi konji imajo žive

V živalskem vrtu v Budimpešti je hotel čuvati oni dan počakati nilskim konjem svežo slamo, pa so ga napadli in obdelati tako, da so ga morali prepeljati v bolnično. Moži, globoke rane po vsem telesu. Nilski konji so bili nervozni, ker so bili nekaj dni prej vselej semici mladiči. Ko jih je čuval obnoven hrbit, se je zakadila vanj samička, mu strgala obleko s telesa in ga premaknila k tomu. Mož je zadel kleteati na pomak. Prihitali so tovarisi, ki so komaj ukrotiti podvijano zverino in preprečili še hujšo nesrečo.

Bogastvo in beda v Ameriki

Najnovejši statistični podatki o gospodarstvu v Združenih državah pricajo, da neprestano narašča število milijonarjev. Večinoma gre za vojne dobrodelne, ki se jim zdaj naglo kupiči bogastvo. Leta 1923, torej pred velikim gospodarskim krizo, so imenele Združene države 513 večkratnih milijonarjev. Zadnja leta se je pa njih število znatno povečalo. Na drugih strani pa po vprečni letni dohodek večine Američanov ne presegajo 500 dolarjev. Mnogi delavci in namestenci žive v slabih razmerah, na drugi strani pa ima Amerika, kot rečeno, vedno vec milijonarjev.

Preden sem utegnil odgovoriti, je nastal pravi Babilon. Ta čas, ko sem kramjal z Audrejo, je bil White nepremišljeno obrnil ključ v vrati Glossopa, povega razreda, in njegovih dečki so se z učiteljem na čelu kakor hudournik usuli v predobjekt. Skoraj isti mah se je tel prazniti tudi moj razred. Veza je bila v trenutku polna dečkov, in hrup je postal oglušujoč. Vsak je imel kaj povedati in vsi so govorili hkrati.

Glossop je pristopil k meni, klateč z rokami kakor železniški semafor.

»Policiji moramo telefonirati!« mi je zakričal na.

Nekdo me je zgrabil za komolec: bila je Audrey, ki mi je nekaj dopovedovala, pa je zaradi tručja nisem razumel. Potegnil sem jo k stopnicam in po teh navzgor do prvega ovinka, kjer sva bila vsaj malce v krajcu.

»Kaj ste rekli?« sem jo vprašal.

»Ni ga tu.«

Koga?

Ogdena Forda. A kje je po tem takem? V njegovi sobi ga ni. Menda so ga vendarle odpeljali.«

Glossop je v skok pridriljal za nama.

»Policiji moramo telefonirati!« je zatulil.

»Sem že jaz telefonirala, pred desetimi minutami,« je rekla Audrey. »Pravijo, da bodo takoj poslali ljudi. Gospod Glossop, ali je bil Ogden Ford v vašem razredu?«

»Ne, gospa Sheridanova. Mislim sem, da je pris. Burns.«

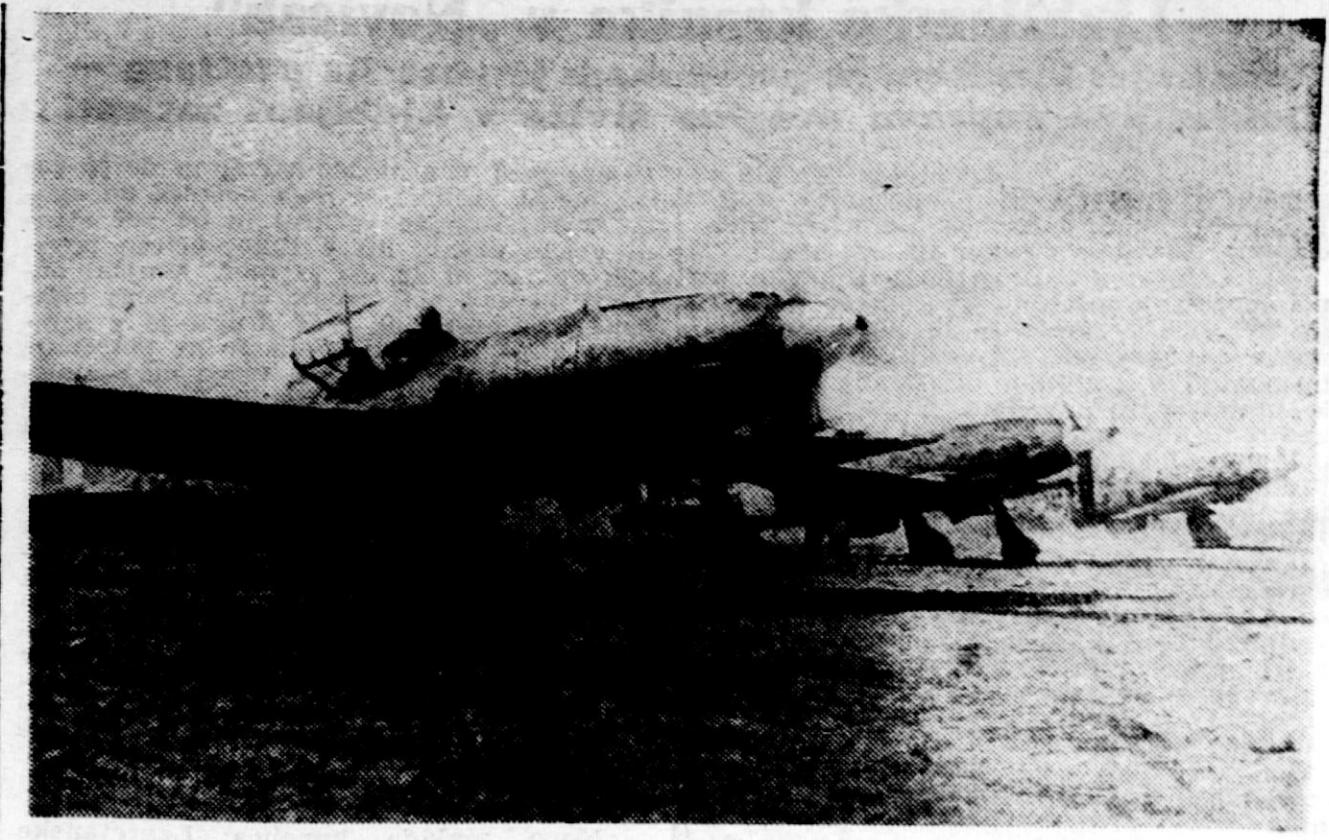
Odkimal sem.

»Kajti, gospod Glossop, vidite, prišli so namreč zaradi njega, da bi ga odpeljali,« je Audrey dodala.

»Nedovmno je bila prav tista topla malopridnežev, ki je ondan poslala k nam ogledu. To je od sile! To je preveč! Moji živci temu niso kos. Moramo se postaviti pod varstvo policije. To sodržuje treba gnati pred sodnike. Kar živim, še nisem slišal kaj takega! V angleški šoli!«

Oči so mu razburjeno iskrile izza načinov. Macbethovo vedenje spriči. Bankove sence ni bilo v primeri s to sliko. Buckov obisk je bil postavljen ves enolični pokoj naših male srečen na glavo.

Krik in vik v vezi se je bil med tem še povečal. V Glossopu in meni se je oglasilo čuvstvo poklicne dolžnosti: vrnila sva se dol in si jela vsak po svoje prizadevati, da bi napravila red. Toda naloga ni bila laha. Dečki so zmerom nagnjeni k razgra-

Italijanski loveci so te dni dosegli nekatere stajne uspehe. Evo nekaj teh lovcov ob vzletu

Tudi podmornica ima oko

Za periskop se mora moderna tehnika zahvaliti italijanskemu izumitelju Paoldi Triulciu

Italija je mnogo doprinesla k razvoju in slavi, da je izumila, izdelala in uporabila v vojni podmornice, se je treba spomniti Giovanna Battista Tosellia, ki je že leta 1884 razkazoval v Nizzi v tri celice razdeljeno podvodno vozilo v obliki cilindra. Glavna svrha tega vozila je bilo varno opazovanje morskega dna. Toselli je sledil optik Paolda Triulci, ki mu je ob koncu preteklega stoletja arzenal v Spezzii naročil izdelati »spodnji daljnogled« za preizkus. Daljnogled je bil namezen za prvo italijansko vojno mornarico preizkušeno podmornico Delfino. Triulci je izdelal podvodno vozilo v obliki cilindra. Glavna svrha tega vozila je bilo varno opazovanje morskega dna. Toselli je sledil optik Paolda Triulci, ki mu je ob koncu preteklega stoletja arzenal v Spezzii naročil izdelati »spodnji daljnogled« za preizkus. Daljnogled je bil namezen za prvo italijansko vojno mornarico preizkušeno podmornico Delfino. Triulci je izdelal podvodno vozilo v obliki cilindra. Glavna svrha tega vozila je bilo varno opazovanje morskega dna. Toselli je sledil optik Paolda Triulci, ki mu je ob koncu preteklega stoletja arzenal v Spezzii naročil izdelati »spodnji daljnogled« za preizkus. Daljnogled je bil namezen za prvo italijansko vojno mornarico preizkušeno podmornico Delfino. Triulci je izdelal podvodno vozilo v obliki cilindra. Glavna svrha tega vozila je bilo varno opazovanje morskega dna. Toselli je sledil optik Paolda Triulci, ki mu je ob koncu preteklega stoletja arzenal v Spezzii naročil izdelati »spodnji daljnogled« za preizkus. Daljnogled je bil namezen za prvo italijansko vojno mornarico preizkušeno podmornico Delfino. Triulci je izdelal podvodno vozilo v obliki cilindra. Glavna svrha tega vozila je bilo varno opazovanje morskega dna. Toselli je sledil optik Paolda Triulci, ki mu je ob koncu preteklega stoletja arzenal v Spezzii naročil izdelati »spodnji daljnogled« za preizkus. Daljnogled je bil namezen